Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om ”Ändrat förslag till rådets förordning (EG) om gemenskapsmönster”

(2000/C 75/13)

Den 9 september 1999 beslutade rådet att i enlighet med artikel 308 i EG-fördraget rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda förslag.

Sektionen för inre marknaden, produktion, konsumtion, som ansvarat för det förberedande arbetet, antog sitt yttrande den 14 december 1999. Föredragande var Eero Lehti.

Vid sin 369:e plenarsession den 26–27 januari 2000 (sammanträdet den 27 januari 2000) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 57 röster för, 4 emot och 2 nedlagda röster.

1. **Inledning**

1.1. Avsikten är att genom en rådsförordning och ett därtill hörande direktiv skapa ett system för gemenskapsmönsterrätt. Med hjälp av förordningen skulle man skapa rättsregler (gemenskapsmönsterrätt) i stil med lagstiftningen om gemenskapsvarumärken, som gör det möjligt att med en enda ansökan erhålla mönsterskydd i alla medlemsländer för ett föremåls formgivning. Byrån för harmonisering på den inre marknaden (varumärken, mönster) som finns i Alicante i Spanien skulle bevilja gemenskapsmönsterrätten.

1.2. Genom förordningsförslaget skulle man också skapa en oregistrerad gemenskapsmönsterrätt, som skulle vara i kraft i tre år från det att mönstret har gjorts tillgängligt för allmänheten inom EU.

1.3. De materiella bestämmelserna i förordningsförslaget motsvarar innehållet i direktiv 98/71EG om mönsterskydd, eftersom man genom detta direktiv standardiserar medlemsländernas nationella lagstiftning om mönsterrätt. Direktivet skall träda i kraft i medlemsländerna före den 28 oktober 2001.

1.4. Det ursprungliga direktivförslaget lades fram redan år 1993. Till följd av behandlingen av förslaget till direktiv om mönsterskydd uppsköts beredningen av förordningsförslaget till hösten 1995. Direktivet antogs slutligen först den 13 oktober 1998 som ett resultat av ett förlikningsförfarande. Enligt förlikningskommitténs kompromiss skall medlemsländernas nuvarande förordningar om användning av reservdelar vid reparation av felaktiga eller bristfälliga produkter fortsätta att gälla. Avtalet om reservdelar ingår i artiklarna 14 och 18 i direktivet samt i inledningen. Kommissionen lade fram ett ändrat förslag till rådets förordning i juni 1999.

Under förlikningsförfarandet fästes särskild uppmärksamhet vid fri användning av reservdelar för reparation och vid skydd av deras formgivning. Problemet bestod i synnerhet i mönsterskydd av beståndsdelar i sammansatta produkter, med vilka de sammansatta produkterna kan repareras och återställas i ursprungligt skick. Med den så kallade ”reparationsklausulen” torde det gå att undvika att monopolmarknader för reservdelar uppstår, i synnerhet inom motorfordonssektorn. Kommittén konstaterar att problemet förekommer även inom andra sektorer.

1.5. Kommissionen åtog sig att efter det att direktivet antagits inleda ett samråd med de närmast berörda parterna. Samrådsförfarandet har inletts och ett sammandrag håller på att utarbetas.

1.6. Förordningsförslaget omfattar för närvarande inte registrering av en beståndsdel av en sammansatt produkt av vars utformning komponentens utformning är beroende (artikel 10 a). Kommissionen kommer att lägga fram ett förslag om användning och skydd av reservdelar enligt detta förordningsförslag samtidigt med det förslag man kommer att lägga fram för att fullborda den inre marknaden för reservdelar i enlighet med mönsterdirektivet.

2. **Allmänna kommentarer**

2.1. Kommittén anser att det är viktigt att man inom gemenskapen genomför direktivet om mönsterskydd och den kompletterande förordningen. Avsaknaden av en enhetlig lagstiftning om mönsterskydd har gjort registreringen av mönster till en dyr och långsam process eftersom den sker i varje land. Särskilt små och medelstora företag har inte alltid haft möjlighet att skydda sina produkter i den omfattning som hade varit nödvändig.

2.2. Enligt kommittén är det också viktigt att direktivet om mönsterskydd inbegrips i medlemsländernas nationella lagstiftning före den 28 oktober 2001. Kommittén konstaterar att detta medför att den gällande lagstiftningen om mönsterskydd i medlemsländerna måste justeras och kanske även omarbetas helt. Direktivet och den kompletterande förordningen kommer att harmonisera lagstiftningen om mönsterskydd inom EU och göra det möjligt att genom en enda registrering få ett mönsterskydd som gäller inom hela EU.

2.3. Kommittén anser det lämpligt att begreppet oregistrerat mönster tas med i förordningen. Detta garanterar bättre än hittills mönsterskydd för produkter vars verkliga livscykel är kort, till exempel textilier och leksaker. Begreppet oregistrerat mönster och dess innehåll bör dock förtydligas. Det är också fallet att rekvisitet ”ond tro” i artikel 20.2 innebär en inskränkning som gör det oregistrerade mönstret praktiskt taget värdelöst, särskilt när rättsinnehavaren inte kan hänvisa till någon informationsskyldighet. Kravet bör därför strykas.

2.4. Utarbetandet av förordningen framskrider enligt tidsplanen. Kommissionens mål är att färdigställa förordningen till slutet av år 2000. Hittills har artiklarna 1–100 av förordningens 128 artiklar behandlats. Arbetsgruppens arbete är i detta skede förberedande och formuleringarna har ännu inte godkänts slutgiltigt. I fråga om vissa centrala artiklar har arbetsgruppen ännu inte nått enighet. Problemen beror delvis på språkliga faktorer och olika tolkningar av begrepp. Klara skillnader i synsättet finns bland annat i fråga om mönsterskydd för oregistrerade produkter. Kommentarer har gjorts till alla de 100 artiklar som har behandlats. Målet är att slutföra första behandlingen i början av år 2000. Kommissionens mål är att förordningen godkänns under år 2000.

2.5. Kommittén anser att artikel 10a om reservdelar i sin nuvarande form motsvarar avsikten med direktivet. Enligt förslaget skulle medlemsländernas nu gällande bestämmelser om skydd av reservdelar fortsätta att gälla. Reservdelsskyddet får ändras endast om avsikten är att avreglera marknaden för dylika delar. Dessutom kommer skyddet att kontrolleras tre år efter det att direktivet har trätt i kraft. Kommissionen kommer då att lägga fram nödvändiga ändringsförslag för såväl direktivet som förordningen eftersom frågan lades på is i samband med diskussionen om direktivet. Kommissionen har dock för avsikt att ändra vissa formuleringar utan att ändra själva innehållet i direktivet. Kommissionen kommer att avge ett yttrande om hur förordningen om mönsterskydd skall tillämpas på reservdelar.

2.6. Enligt kommittén bör formuleringarna i förordningsförslaget fortfarande preciseras för att klargöra begreppen. Det nuvarande förslaget innehåller alltför många möjligheter till tolkning.

2.7. Förordningsförslagets rättsliga grund har ändrats eftersom ordföranden för det utskott vid parlamentet som sysslar med rättsfrågor och medborgerliga rättigheter har bett kommissionen att dra tillbaka förordningsförslaget och utarbeta ett nytt förslag med stöd av artikel 308 i EG-fördraget. Med stöd av denna artikel antas förordningen enhälligt av rådet efter att parlamentet har hörts.

3. **Särskilda kommentarer**

3.1. Kommittén anser det motiverat att fästa kommissionens uppmärksamhet vid vissa punkter som speciellt bör beaktas för att man skall kunna utforma denna viktiga förordning om mönsterskydd så att den ytterligare förbättras i fråga om mål och funktion.

3.2. Artikel 1.2 a: Begreppet oregistrerat mönster behöver preciseras, särskilt när det gäller skyddets giltighetstid. Frågan är av grundläggande betydelse, varför begreppet i sin helhet måste vara sådant att det inte tillåter olika tolkningar. Kommittén hänvisar i detta avseende även till artikel 8.

3.3. Artikel 4.3: Definitionen av ”normal användning” i denna artikel motsvarar inte formuleringen i mönsterdirektivet. Den bygger i själva verket till innehållet på formuleringen i artikel 3.4 i rådets gemensamma ståndpunkt den 17 juni 1997, som avslogs av parlamentet vid andra behandlingen och inte återinfördes under förlikningen. Det är viktigt att förordningen exakt följer formuleringen i direktivet.

3.4. Artikel 15: Av texten framgår inte tillräckligt entydigt hur rättsförhållandet mellan flera formgivare fastställs.

3.5. Artikel 20.2: Även om kommittén förstår och understöder avsikterna med denna artikel finner den formuleringen något tvetydig. Kommittén förstår att avsikten är att skydda personer som oavsiktligt eller i god tro använder ett mönster eller kommer över en produkt med ett mönster för vilket man gjort anspråk på oregistrerat skydd. Kommittén ifrågasätter dock att formuleringen ”om den omtvistade användningen beror på att det skyddade mönstret efterbildats i ond tro” är tillräckligt omfattande för att täcka alla omständigheter. Formuleringen av denna artikel bör övervägas på nytt.

3.6. Artikel 27.5: Gemenskapsmönstret skall grunda sig på enhetsprincipen, dvs. det är en rättighet som omfattar hela gemenskapen. Artikel 27.5 undergräver fullständigt denna princip genom att tillåta omfattande och påtagliga avvikelser i medlemsländerna. Kommittén anser att inga avvikelser från enhetsprincipen borde tillåtas, eventuellt med undantag av mönster som strider mot allmän ordning eller allmän moral.

3.7. Artikel 39: Det är nödvändigt att ansökningar för registrering av mönster för beståndsdelar i sammansatta produkter beskriver den sammansatta produkten tillräckligt detaljerat för att en tredje part med ett rimligt mått av säkerhet skall kunna identifiera den. Den som ansöker om registrering av ett mönster för en beståndsdel i en sammansatt produkt

bör bifoga en ritning eller illustration av den sammansatta produkten för att tillåta en granskning enligt artikel 48 (se nedan under artikel 49 a).

3.8. Artikel 49 a: Det är nödvändigt att man vid granskning enligt artikel 48 åtminstone i någon mån kontrollerar att skyddskraven uppfylls; annars finns det mycket stor risk för att oskyldiga tredje parter ”processas till döds” genom att systemet missbrukas.

3.9. Artikel 67: Principerna för prövningen bör preciseras ytterligare.

Bryssel den 27 januari 2000.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om ”Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: Att förbättra turismens sysselsättningspotential”

(2000/C 75/14)

Den 10 maj 1999 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda meddelande.

Sektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som ansvarat för det förberedande arbetet, antog sitt yttrande den 14 december 1999. Föredragande var Henri Malosse.

Vid sin 369:e plenarsession den 26–27 januari 2000 (sammanträdet den 26 januari 2000) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 71 röster för, 2 röster emot och 1 nedlagd röst.

1. **Bakgrund till kommissionens meddelande**

1.1. Europeiska kommissionen har till Ekonomiska och sociala kommittén, och samtidigt till rådet, Europaparlamentet och Regionkommittén översänt ett meddelande om uppföljning av slutsatserna och rekommendationerna från Högnivågruppen för turism och sysselsättning som offentliggjordes i oktober 1998. Kommitténs yttrande kommer således att omfatta även högnivågruppens arbete.

1.2. Detta meddelande utgör det senaste av de politiska dokument som avser att ge den europeiska turismpolitiken ny kraft efter det att den varit ”ur spel” sedan den europeiska konferens om turism som organiserades i november 1997 av det luxemburgska ordförandeskapet. Sedan 1996 blockeras ett förslag till flerårigt program för den europeiska turismen, ”Philoxenia” ([1]), av rådet på ett sådant sätt att man nu kan anse att det helt saknar aktualitet (även om kommissionen fortfarande tar upp det i sin strategi, genom att nämna det österrikiska ordförandeskapets mycket urvattnade kompromissförslag). Detta meddelande skulle med andra ord kunna utgöra det ”nya grepp” som kommittén efterlyser i det initiativyttrande som antogs vid plenarsessionen den 24–25 mars 1999 ([2]).

1.3. I meddelandet återges i huvudsak högnivågruppens slutsatser. Man betonar i första hand vikten av att på europeisk nivå ha tillgång till uppdaterad information om hur turistindustrin ser ut och om vilket kunnande och vilka initiativ som är mest värda att uppmärksamma. I meddelandet spåras med rätta ett samband mellan turismen och de nationella handlingsplanerna för sysselsättning, det instrument för den europeiska sysselsättningspolitiken som inrättades efter toppmötet om sysselsättning i Luxemburg 1997. Vidare upprepas i meddelandet ett begränsat antal av förslagen i högnivågruppens rapport, särskilt de som betonar de möjliga samordningsvinsterna mellan strukturpolitiken, forsknings- och utvecklingspolitiken, utbildningspolitiken och företagspolitiken. Vissa av högnivågruppens förslag, som till exempel inrättande av ett observationsnätverk, hade förtjänat att utvecklas vidare i meddelandet.

([1]) KOM(96) 168 slutlig, EGT C 222, 31.7.1996, s. 9; ESK:s yttrande EGT C 30, 30.1.1997, s. 103.

([2]) ESK:s yttrande CES 323, 24.3.1999, s. 99; EGT C 138, 18.5.1999, s. 4.